

Høring om Oslo kommunes fremtidige organisering (bydelsreform)

Juristforbundet er den største fag- og interesseorganisasjonen for jurister med mer enn 24 000 medlemmer i stat og kommune, domstolene, privat sektor og på jusstudiene.

I foreslått bydelsreform skal 15 bydeler slås sammen til 6, 7 eller 8 bydeler. I begrunnelsen for sammenslåing av bydeler vises det til at dette skal gi bedre tjenester til innbyggerne, kvaliteten på tjenestene skal styrkes, og tjenestene skal bli mer likeverdige.

Ved sammenslåing får bydelene et langt større innbyggertall enn de fleste norske kommuner.

Juristforbundet har over tid hatt et særlig fokus på innbyggernes rettsikkerhet i kommunene, spesielt på de pliktmessige ytelsene innen helse, sosial og oppvekst, og ikke minst kvaliteten på arbeidet i det kommunale barnevernet. Barnevernet er et forvaltningsorgan med svært mye makt. Derfor er det viktig for rettsikkerhet og tillit at dette skjer innen lovverkets rammer.

Juristforbundet understreker at ved en bydelsreform må innbyggernes rettsikkerhet trygges ved at bydelene har jurister som ivaretar både korrekte vedtak og korrekt prosess frem til vedtakene.

Bydelenes utøvelse av myndighet må skje innenfor lovlige rammer – forvaltningsrettslige krav, faglige krav og samfunnsmessige interesser. Dette setter store krav til juridisk og forvaltningsrettslig kompetanse.

Det kommunale barnevernet

Ingen av Oslos nåværende bydeler har jurister i barnevernets førstelinjetjeneste.

Juristforbundet ønsker at det innføres et lovkrav om minst én ansatt jurist i det kommunale barnevernet for å styrke barn og foreldres rettsikkerhet. Kvaliteten på det juridiske arbeidet må styrkes, og de prosessuelle reglene følges fra bekymringsmelding mottas til det eventuelt besluttet å fremme saken for nemnd eller domstol. Vi vet gjennom tilsynsrapporter fra Statsforvalteren og dommer i EMD at det er i denne fasen man finner rutinesvikt, feil og prosessuelle mangler.

Jurister må inn i barnevernets førstelinje for å sikre riktig rettsanvendelse, styrke barnas rettsikkerhet, sikre at de prosessuelle regelverket følges, og trygge barnevernspedagogene i deres vurderinger. Tverrfaglighet er en forutsetning for en bedre rettsikkerhet i tjenesten. Dette vil også gjelde for bydelene i Oslo, med de utfordringene en stor by står overfor.

Den kommunale barneverntjenesten er dessuten en viktig faktor innen forebygging av ungdomskriminalitet. Riktig hjelp til riktig tid er en forutsetning for å kunne hjelpe de mest sårbare barna.

Vi er kjent med at Oslo kommune har samlet den juridiske kompetansen på etatsnivå, men ute på det enkelte barnevernkontor i bydelene har man ikke jurister.

Juristforbundet påpeker at det er viktig for den private parts rettsikkerhet og tillit at kvaliteten er god ute i tjenesteapparatet. I tillegg er det behov for jurister i etaten for koordinerende og

overordnede avgjørelser. I den daglige drift vil avstanden mellom barnevernspedagogene i første linje og juristene på etatsnivå være for stor.

En bydelsreform gir Oslo kommune en god anledning til å styrke kvaliteten og barnets rettsikkerhet i det kommunale barnevernet betraktelig.

I den anledning vises det til Bergen kommune som har fire bydeler med et innbyggertall som er vesentlig lavere enn bydelene i Oslo. Hver av disse bydelskontorene har egne juridiske avdelinger, med i snitt 3-4 jurister. I tillegg har man på etatsnivå jurister som jobber overordnet med å koordinere, gi råd, utrede og sikre felles rutiner for alle bydelene.

Helse og sosial

Bare noen av de nåværende bydelene i Oslo har jurister innen helse og sosial.

Kommunene har de siste årene fått et utvidet ansvar for tjenesteyting av viktige velferdsoppgaver. Innbyggerne har også fått flere rettigheter som kommunene er pliktig til å yte om lovens krav skal oppfylles.

Dersom en sammenslåing av bydeler skal gi sårbare grupper bedre og mer sammenhengende tjenester innenfor lovens rammer, er det viktig at juridisk fagkompetanse prioriteres. Rettsikkerhet må baseres på riktige juridiske avgjørelser og saksbehandling. Da sikres innbyggerne sine rettigheter, og kommunen unngår at enkeltpersoner henter ut urettmessige fordeler på bekostning av fellesskapet.

God og lovmessig kvalitet i forvaltningens beslutninger og vedtak styrker innbyggernes tillit og kommunens omdømme.

Jurister ansatt i kommunen kan forebygge ressurskrevende tvister med innbyggere og andre private aktører. Kommunen sparer videre ressurser ved å unngå unødvendige omgjøringer av vedtak i overordnet forvaltningsorgan eller domstolene.

Oppsummering

Juristforbundet mener at innbyggerperspektivet må være i fokus ved sammenslåing av bydeler. Ved ny struktur må forutsetningen være sterkere og bedre fagmiljøer og mer likeverdige tjenester på tvers av bydelene. Innbyggernes rettsikkerhet må være i fokus.

3. desember 2025

*Benedicte Gram-Knutsen
visepresident, Juristforbundet*